

О. В. Комаровкандидат наук з державного управління, докторант
Університету митної справи та фінансів

МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Логістика сьогодні є ключовим питанням для українських експортерів і глобальної торгівлі загалом. Глобальна торгівля залежить від складної системи маршрутів, портів і транспорту, що з'єднують світ міжнародними ланцюгами поставок. Вони відіграють вирішальну роль у зовнішньоекономічній діяльності, оскільки забезпечують вільний доступ до міжнародних ринків і дають нагоду транспортувати вантажі світом.

Продовольча безпека стикається з комплексом викликів, від зростання населення та зміни клімату до політичної нестабільності, торговельних бар'єрів та економічних потрясінь. Війна в Україні кратно посилила виклики і загрози світовій системі продовольчої безпеки. Одним з її наслідків стала загроза глобальної продовольчої кризи, що ставить під удар крихкий баланс виробництва та розподілу продовольства в усьому світі.

В умовах, коли продовольча безпека є критичною проблемою, неможливо недооцінити вплив воєнних конфліктів і війн на міжнародну торгівлю та глобальні поставки продовольства. Попри те, що воєнні дії наразі обмежені територією України, їхній вплив вийшов далеко за межі регіону. Отже, це порушило глибокі питання щодо стійкості глобальної продовольчої системи та світової архітектури безпеки і миру загалом.

Таким чином, ця стаття заглиблюється в ці багатоаспектні наслідки, досліджуючи вплив українського експорту агропродукції на світову торгівлю та міжнародні поставки продовольства. У статті висвітлюється значення України як одного з провідних поставальників продуктів харчування у світі та досліджуються механізми забезпечення експортного потенціалу України в контексті глобальної продовольчої безпеки.

Світова продовольча криза та каскадні хвилі її наслідків підкреслюють потребу в розбудові стійких механізмів для забезпечення стабільності, наявності та доступності продовольства в глобальному масштабі. З огляду на це у статті наголошується, що збереження виробничого та експортного потенціалу України, як одного з гарантів глобальної продовольчої безпеки, є стратегічним пріоритетом в умовах безпрецедентних викликів і загроз.

Ключові слова: міжнародна торгівля, зовнішньоекономічна діяльність, механізми державного регулювання, експорт агропродукції, логістика, глобальна продовольча криза.

Постановка проблеми. Оскільки Україна є одним із провідних світових виробників та експортерів сільськогосподарської продукції, різке падіння обсягів експорту після початку повномасштабної війни критично вплинуло як на українську економіку, так і на стабільність глобального ринку та забезпечення країн, які залежать від імпорту продовольчих товарів. Отже, завданням цієї статті є обґрунтування механізмів забезпечення експортного потенціалу України в умовах новітніх викликів і загроз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як зазначають Муравська Л. І. та Руда Т. В., аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що зовсім невелика кількість науковців

висвітлює проблематику експортно-імпортних операцій сільськогосподарської продукції в умовах воєнного стану [4, с. 93]. Однак повномасштабна війна триває, тому з'являються нові дослідження, присвячені відповідній проблематиці.

Зокрема, питанням зовнішньоекономічної діяльності й експорту в умовах воєнного стану присвячені дослідження Кормича Б. А., Аверочкіної Т. В. [16], Олійник О. В., Ксендзук В. В. [6], Орхіменко О. О. [7] та ін. Вплив російсько-української війни на міжнародну торгівлю та глобальну продовольчу безпеку досліджується також закордонними дослідниками, зокрема Ben Hassen T., El Bilali H. [10], Hellegers P. [15], Mukhtar Z. [17] та ін.

Разом із тим у силу динамічного розвитку подій та зatoryжного характеру війни проблема забезпечення експортного потенціалу України в контексті глобальної продовольчої безпеки жодним чином не втрачає своєї актуальності та гостроти, що вимагає подальшого пошуку шляхів її вирішення.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення механізмів українського експорту агропродукції та його впливу на міжнародні поставки в контексті забезпечення глобальної продовольчої безпеки.

Виклад основного матеріалу. Торівля сільськогосподарською продукцією сьогодні становить понад 1,1 трильйона доларів, причому очікується ще більше зростання, що робить її більш складною та взаємопов'язаною. Кожна країна у світі так чи інакше залежить від міжнародної торівлі для забезпечення своїх загальних потреб у продуктах харчування більшою чи меншою мірою [17, с. 38].

Україна в цьому контексті є одним із провідних світових виробників та експортерів сільгосппродукції, а аграрний сектор відіграє значну роль в економіці країни. Слід зазначити, що Україна стала одним із найбільших постачальників соняшникової олії, пшениці, кукурудзи й інших продуктів харчування (табл. 1), у тому числі для вразливих до голоду країн і регіонів в усьому світі, а також для міжнародних організацій розвитку.

Зокрема, Всесвітня продовольча програма, яка є гуманітарною організацією ООН з надання продовольчої допомоги, отримує близько 40 % пшениці з України [12]. Також у 2021 році Україна увійшла до складу Комітету зі всесвітньої продовольчої безпеки ООН, який підпорядковується Генеральній Асамблеї ООН через економічну і соціальну Раду ООН і конференції Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН [5].

Довоєнний аграрний сектор становив близько 10% ВВП країни та близько 40% її експорту.

Таблиця 1

Україна у світовому експорті агропродукції (2021/22 МР)

Продукт	Експорт, млрд дол.	Обсяг, тис. тонн	Світова доля	ТОП експортери
Соняшникова олія	6,4	4,950	46%	1
Кукурудза	5,9	23,000	12%	4
Пшениця	5,1	19,000	9%	5
Ріпак	1,7	2,700	20%	3
Ячмінь	1,3	5,800	17%	3

Джерело: створено за [12; 21]

Упродовж останніх років обсяги виробництва й експорту агропродукції з України стабільно зростали (рис. 1), зокрема завдяки родючим ґрунтам і кліматичним умовам, а також доступу до світових ринків та налагодженим ланцюгам поставок.

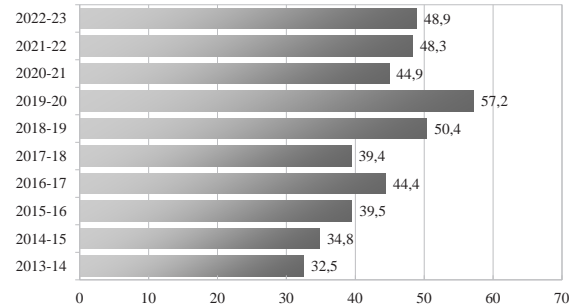

Рис. 1. Експорт агропродукції з України за 2013–2023 МР, млн тонн

Джерело: створено за даними [1]

Оскільки Україна має потужний виробничий та експортний потенціал, посилений сприятливими природно-кліматичними умовами та використанням інноваційних технологій, на думку Орхіменко О. О., є всі підстави вважати країну гарантом світової продовольчої безпеки [7, с. 55]. Через вагоме значення України в системі глобальної продовольчої безпеки та міжнародної торівлі її також часто називають «житницею» регіону.

Тому наслідки російсько-української війни відчутні як для регіональної, так і для глобальної продовольчої безпеки. Зокрема, за даними Продовольчої та сільськогосподарської організації, майже 50 країн залежать від цих держав щонайменше на 30 % своїх потреб в імпорті пшениці, з них 26 країн постачають понад 50% пшениці з цих двох держав [13]. Це підкреслює величезний вплив регіону в системі глобальної продовольчої безпеки.

У дослідженні [10, с. 11] відзначається, що через тривалість війни її вплив на глобальні ринки ресурсів зростатиме, як і ймовірність дуже значних «хвильових ефектів» чи «каскадів ризиків» для економік і суспільства по всьому світу. Автори відповідного дослідження дійшли висновку та підкреслюють, що війна призвела як до короткострокових, так і далекосяжних каскадних наслідків для глобальної продовольчої безпеки.

Війна в Україні підриває світові ринки сільськогосподарської продукції, створюючи тиск на поставки та запаси пшениці та, як наслідок, на ціни на продукти харчування. Більш широ-

кі наслідки відчуваються в усьому світі через залежності, притаманні світовій торгівлі. Країни, які є нетто-імпортерами продовольства, є більш вразливими, оскільки вони мають високу залежність від імпорту зернових [15, с. 1503–1506].

Дійсно, зовнішня торгівля України не лише підтримує її економіку, але й стабілізує світові ціни на продовольство. Таким чином, Україна з її потужним аграрним сектором виступає одним з гарантів глобальної продовольчої безпеки та стабільності. Зокрема, протягом 2022/2023 маркетингового року Україна експортувала 48,996 млн тонн агропродукції, у тому числі 16,836 млн тонн пшениці, 2,707 млн тонн ячменю та 29,128 млн тонн кукурудзи (табл. 2).

До початку повномасштабної війни Україна експортувала близько п'яти мільйонів тонн сільськогосподарської продукції на місяць. Більша частина цього обсягу експортувалася саме через українські чорноморські порти. Загалом чорноморські порти відіграють вирішальну роль в українському експорті, оскільки вони забезпечують доступ до світових ринків і дають змогу найбільш ефективно транспортувати вантажі світом.

За своїм стратегічним значенням порти завжди переважали інші види транспорту, а також виконували важливі оборонні функції. До війни понад 75% зовнішньої торгівлі України здійснювалося морськими шляхами через 13 українських морських портів [16, с. 8]. Таким чином, морські шляхи завжди слугували торговельними артеріями країни.

Як відзначає Національний інститут стратегічних досліджень, десять із тринадцяти українських портів, які у 2021 році забезпечували переробку 62,4 % усіх експортно-імпортних вантажів в Україні, було заблоковано. У 2022 році

через блокаду морського узбережжя переробка вантажів морськими портами України скоротилася на 61,5 %, зокрема експортних – на 54,4 %, а імпортних – на 70,3 % [5].

Частка експорту українського зерна через порти Чорного моря в період з 2021 по 2022 рік впала з 96 % до 69 %. Так само частка залізниць у перевезеннях зерна, призначеного до портів на експорт, впала з 60% до 40%. Зокрема, через логістичні проблеми, спричинені початком війни, експорт пшениці з України різко впав на 44 %, з 20 млн метричних тонн у 2021 році до 11,2 млн тонн у 2022 році [20, с. 1].

Оскільки більшість експорту агропродукції з України залежить від морських перевезень, блокада української портової інфраструктури та морських вод критично вплинула на експортний потенціал України та обсяги експортованих товарів, зокрема сільськогосподарської продукції. Це зумовило стрімке зростання світових цін на продовольство та загострення глобальної продовольчої кризи, що вже панувала у світі внаслідок пандемії COVID-19.

Відповідно до Спільної заяви щодо глобальної кризи продовольчої та харчової безпеки [14], в усьому світі бідність і відсутність продовольчої безпеки зростають після десятиліть розвитку. Збої в ланцюзі постачання, зміна клімату, пандемія COVID-19, фінансові проблеми та війна в Україні спричинили безпрецедентний шок для глобальної продовольчої системи, причому найбільше постраждали найуразливіші верстви населення.

Війна призвела до катастрофічної гуманітарної кризи в Україні, а також вплинула на світові продовольчі ринки, посилюючи відсутність продовольчої безпеки. Збої в міжнародних ланцюгах поставок, спричинені війною в Україні, зумовили стрімке зростання світових цін, інфляцію продовольчих товарів і зменшення доступу до продовольства в країнах, залежних від українського експорту цих життєво важливих товарів.

Так, унаслідок початку війни в Україні 24 лютого 2022 року світові ціни на продовольство (особливо на зернові та рослинні олії) ще більше зросли, побивши попередні рекордні значення. Середній індекс цін на продовольство становив 159,3 пункту в березні 2022 року, вирісши на 17,9 пункту (12,6 %) з лютого 2022 року та досягнувши найвищого значення з 1990 року [18, с. 2].

Таким чином, війна в Україні завдала значної шкоди та похитнула й без того вразливу систему

Таблиця 2
Експорт з України зернових, зернобобових і борошна, тис. тонн

Продукт	2021/2022 МР	2022/2023 МР	2023/2024 МР (на 15.11.2023)
Зернові та зернобобові	48 355	48 996	10 968
Пшениця	18 720	16 836	5 225
Ячмінь	5 747	2 704	749
Жито	161,5	18,0	0,9
Кукурудза	23 409	29 128	4 865
Борошно пшеничне	69,2	147,1	44,2
Борошно інше	1,5	6,5	1,8
Разом (зерно + борошно)	48 449	49 200	11 029

Джерело: створено за даними [1]

продовольчої безпеки, зумовивши поглиблення глобальної продовольчої кризи, оскільки світові ціни на продовольство досягли історичного максимуму. Це стало одним із найбільш руйнівних факторів дестабілізації міжнародних ринків і спричинення дефіциту продовольства.

Лише через кілька місяців українські чорноморські порти були частково розблоковані, а експорт Україною сільськогосподарської продукції морем почав поступово відновлюватися після запровадження Чорноморської зернової ініціативи, коли в липні 2022 року було досягнуто угоди про впровадження Ініціативи з безпечного транспортування агропродукції через Чорне море.

Як зазначають Муравська Л. І. та Руда Т. В., до розблокування морських портів найбільша частка перевезень агропродукції належала залізничному транспорту. Однак пропускна здатність таких маршрутів залишається низькою для того, щоб стабільно вивозити врожай, призначений для експорту на світові ринки [4, с. 94]. Отже, саме порти продовжують відігравати ключову роль в експорті агропродукції з України (рис. 2).

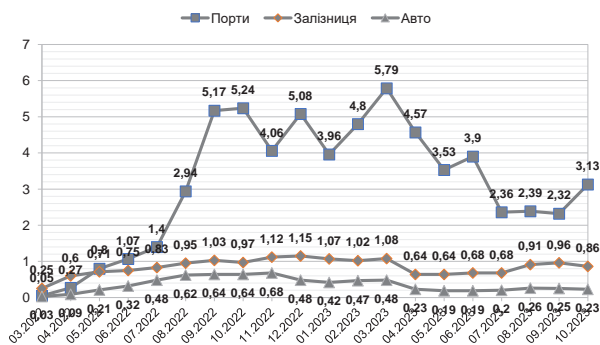

Рис. 2. Експорт агропродукції з України за типами транспорту (не враховуючи поромний), млн тонн

Джерело: створено на основі даних [2]

Реалізація угоди дала змогу Україні відновити можливість експорту зерна та продовольства з морських портів Одеса, Чорноморськ і Південний, суттєво збільшивши обсяги зовнішньої торгівлі. Відновлення роботи цих трьох портів дало змогу українським експортерам агропродукції повернутися на міжнародні ринки та створило економічно ефективну альтернативу для автомобільних і залізничних перевезень.

Так, упродовж дії угоди понад 32 млн метричних тонн зерна та продуктів харчування було перевезено до 45 країн світу у близь-

ко 2000 рейсів, що сприяло зниженню світових цін і стабілізації ринків [19]. Станом на липень 2023 року майже 33 млн тонн сільськогосподарської продукції, включно з кукурудзою (51 %), пшеницею (27 %) і соняшниковою продукцією (11 %), було експортовано з України через Чорноморську зернову ініціативу [11].

Чорноморська зернова ініціатива, завдяки якій вдалося продовжити експорт агропродукції з України, сприяла поступовому зниженню цін на міжнародних продовольчих ринках, що свідчило про збільшення глобальних експортних можливостей. Однак після зриву зернової угоди ціни на ключові продовольчі товари вперше за кілька місяців знов почали відчутно зростати, а світові ринки знов охопила невизначеність і нестабільність.

У відповідь на нові виклики було запроваджено односторонні коридори для експорту агропродукції через українські порти Чорним морем. Попри всі труднощі та потенційні ризики, перші судна, які скористалися цими морськими коридорами, у вересні успішно експортували 50 тис. тонн агропродукції з українських чорноморських портів.

Водночас потрібно також розвивати альтернативні експортні шляхи і маршрути. Максимальна диверсифікація транспортних шляхів і логістики є важливою для забезпечення безперебійного доступу української продукції на міжнародні ринки та розвитку економіки. Застосування різноманітних методів транспортування та логістики не лише сприятиме зміцненню безпеки експорту, але й підвищить загальну ефективність.

Як зазначають Олійник О. В. та Ксендзук В. В., на сьогодні в умовах воєнного стану в Україні роль держави набуває особливого значення у всіх аспектах суспільного та господарського життя країни. Ступінь впливу державних органів влади на зовнішню торгівлю як важливу складову економічного розвитку в умовах війни посилюється [6, с. 50]. Таким чином, функція державного протекціонізму зміцнюється.

Водночас слід погодитися з авторами (Олійник О. В., Ксендзук В. В.), що при цьому важливо зберегти лібералізм у ринкових торговельних відносинах і створити відповідні умови для розвитку підприємництва в країні. Адже війна змінює пріоритети розподілу бюджетного фінансування, а це позначається на загальному економічному стані країни [6, с. 50].

Так, зокрема, для оптимізації державних програм «Доступні кредити 5–7–9 %»

та «Доступний фінансовий лізинг 5–7–9 %» в умовах воєнного стану Уряд прийняв постанову від 14.03.2023 № 229 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва» [9].

За час дії воєнного стану в Україні у рамках Державної програми «Доступні кредити 5–7–9 %» укладено 40 851 кредитний договір на загальну суму 159,8 млрд грн, з яких: 10,26 млрд грн – на інвестиційні цілі; 9,11 млрд грн – як антикризові кредити; 3,75 млрд грн – як рефінансування попередньо отриманих кредитів; 35,54 млрд грн – кредити для сільськогосподарських товаровиробників; 58,12 млрд грн – на антивоєнні цілі [3].

Такого роду державні ініціативи щодо фінансової підтримки суб'єктів підприємництва підкреслюють відданість країни своєму аграрному сектору та розвитку економіки. Надаючи допомогу своїм товаровиробникам, Україна не лише стимулює внутрішнє виробництво, але й посилює свою прихильність до вирішення глобальних проблем продовольчої безпеки.

Таким чином, збереження виробничого й експортного потенціалу є одним зі стратегічних пріоритетів в умовах безпрецедентних викликів і загроз як для України, так і для системи глобальної продовольчої безпеки. Механізми державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності мають відповідати масштабності таких викликів і забезпечувати режим найбільшого сприяння українським експортерам агропродукції.

Висновки і пропозиції. Глобальна продовольча безпека стикається зі складною взаємодією факторів, від зростання населення та зміни клімату до політичної нестабільності й економічних потрясінь. Війна в Україні кратно посилила виклики і загрози глобальній системі продовольчої безпеки, що існували раніше, призвівши до підвищення цін на продовольство та спричинивши подальшу нестабільність і турбулентність на міжнародних ринках.

Таким чином, потужна продовольча криза має далекосяжні наслідки як для регіональної, так і для глобальної продовольчої безпеки, підкреслюючи вирішальну роль України у постачанні основних продовольчих товарів на зовнішні ринки, особливо для країн і регіонів, критично залежних від імпорту. У контексті глобальної продовольчої безпеки український експорт став наріжним каменем міжнародної торгівлі.

Для подолання цих викликів і загроз необхідне посилення міжнародного співробітництва, зосередженість на диверсифікації ланцюгів поставок та інвестиціях в українську економіку. Збереження логістичних шляхів та експортного потенціалу залишається пріоритетом для України та міжнародної спільноти. Глобальна продовольча криза та хвиля її наслідків підкреслюють необхідність розбудови стійких механізмів для забезпечення стабільності, наявності й доступності продовольства в глобальному масштабі.

Крім того, війна оголила вразливі місця глобальної системи безпеки та миру. Міжнародні правові механізми й інституції, які продемонстрували свою неефективність і безпорадність у запобіганні та протидії таким масштабним викликам і загрозам, потребують реформування. Зміцнення альянсів, розширення дипломатичних зусиль та реформування міжнародних інституцій і механізмів є життєво важливим для забезпечення більш стійкого та безпечного світового порядку в майбутньому.

Список використаної літератури:

1. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Експорт з України зернових, зернобобових та борошна. URL: <https://minagro.gov.ua/investoram/monitoring-stanu-apk/eksport-z-ukrayini-zernovih-zernobobovih-ta-boroshna>.
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Стан зовнішньої торгівлі продуктами АПК. URL: https://public.tableau.com/app/profile/fsuw/viz/vl_Export_of_Agriproducts_v2/Dashboard1.
3. Міністерство фінансів України. За час дії воєнного стану в межах Державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» видано понад 40,8 тис. пільгових кредитів на 160 млрд грн. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/minfin_za_chas_dii_voennogo_stanu_v_mezhakh_derzhavnoi_programi_dostupni_kreditiv_5-7-9_vidano_ponad_408_tis_pilgovikh_kreditiv_na_160_mlrld_grn-4295.
4. Муравська Л. І., Руда Т. В. Особливості здійснення експортно-імпортних операцій сільськогосподарської продукції в умовах воєнного стану. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 6(2). С. 93–97.
5. Національний інститут стратегічних досліджень. Напрями підвищення ефективності роботи портів Дунайського регіону. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/5051>.
6. Олійник О. В., Ксендзук В. В. Державне управління зовнішньоторговельною діяльністю країни в умовах воєнного стану. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. № 4(102). С. 50–60.

7. Орхіменко О. О. Війна та глобальна продовольча криза: наслідки та шляхи подолання. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 23. С. 55–60.
8. Про надання фінансової державної підтримки: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text>.
9. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2023 р. № 229. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2023-%D0%BF#Text>.
10. Ben Hassen T. & El Bilali H. Impacts of the Russia-Ukraine War on Global Food Security: Towards More Sustainable and Resilient Food Systems? *Foods*. 2022. № 11(15). DOI: <https://doi.org/10.3390/foods11152301>.
11. Council of the European Union and the European Council. Infographic – Ukrainian grain exports explained. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/ukrainian-grain-exports-explained>
12. Feingold S. Ukraine's food exports by the numbers. World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2022/07/ukraine-s-food-exports-by-the-numbers/>
13. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Impact of the Ukraine-Russia conflict on global food security and related matters under the mandate of the Food and Agriculture Organization of the United Nations. URL: <https://www.fao.org/3/nj164en/nj164en.pdf>.
14. Food and Agriculture Organization of the United Nations, International Monetary Fund, World Bank Group, World Food Programme & World Trade Organization. Joint Statement on the Global Food and Nutrition Security Crisis. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/statement/2023/02/08/joint-statement-on-the-global-food-and-nutrition-security-crisis>.
15. Hellegers P. Food security vulnerability due to trade dependencies on Russia and Ukraine. *Food Security*. 2022. 14(6). P. 1503-1510. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12571-022-01306-8>.
16. Kormych B., Averochkina T. Ukrainian Maritime Industry under Fire: Consequences of Russian Invasion. *Lex Portus*. 2022. 8(2). P. 7-32. DOI: <https://doi.org/10.26886/2524-101X.8.2.2022.1>.
17. Mukhtar Z. The Impact of the Ukraine-Russia War on Food Security and Countries Exposed to Food Supply Shock. *European Journal of Business and Management Research*. 2023. 8(2). P. 38–43.
18. United Nations Conference on Trade and Development. Implications of the war in Ukraine for agrifood trade and food security in the Southern and Eastern Mediterranean: Egypt, Jordan, Lebanon, Morocco and Tunisia. URL: <https://www.fao.org/documents/card/fr/c/CC0955EN/>.
19. United Nations. Joint Coordination Centre for the Black Sea Grain Initiative. URL: <https://www.un.org/en/black-sea-grain-initiative/background>
20. U.S. Department of Agriculture / Agricultural Marketing Service. Ukraine Grain Transportation report. URL: <https://www.ams.usda.gov/sites/default/files/media/UkraineJune2023.pdf>.
21. U.S. Department of Agriculture. Ukraine Agricultural Production and Trade. URL: <https://www.fas.usda.gov/sites/default/files/2022-04/Ukraine-Factsheet-April2022.pdf>.

Komarov O. V. Mechanisms for ensuring Ukraine's export potential in the context of global food security

In a world where food security is a critical concern, the impact of armed conflicts and wars on international trade and global food supplies cannot be understated. Despite the military actions being confined within Ukraine's territory, their impact has spread far beyond the region. Therefore, it has raised profound questions about the resilience and sustainability of the global food system and the world architecture of security and peace as a whole.

Food security faces a range of challenges, from population growth and climate change to political instability, trade barriers and economic shocks. The war in Ukraine increased the challenges and threats to the global food security system. Therefore, one of the consequences of the war in Ukraine is the threat of a global food crisis, in particular due to the decrease of production and export capacities of Ukraine, which endangers the global food security system.

Logistics is a key issue for Ukrainian exporters and global trade in general. Global trade relies on a complex system of routes, ports and transport connecting the world through international supply chains. They play a crucial role in foreign economic activity and international trade, as they provide access to global markets and allow goods to be transported around the world.

Regarding the mentioned above, this article delves into these implications, examining the impact of Ukrainian agricultural exports on world trade and global food system. The article highlights the significance of Ukraine as one of the leading food suppliers in the globe and examines the mechanisms

for ensuring Ukraine's export potential in the context of global food security. It explores how the war conflict disrupts Ukraine's agricultural sector and global food security system.

Thus, the article concluded that the global food crisis and the cascading waves of its consequences underscore the necessity to establish effective mechanisms to ensure stability, availability and accessibility of food on a global scale. Given this, the article emphasizes that preserving Ukraine's production and export potential, as one of the guarantors of global food security, is a strategic priority in the face of unprecedented challenges and threats.

Key words: *international trade, mechanisms of state regulation, foreign economic activity, food exports, logistics, global food crisis.*